

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

2020 yil "29" 08
Ro'yxatga olindi: № BD-5610300
2020 yil "29" 08

TURIZMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	600000 – Xizmatlar sohasi
Ta'lim sohasi:	610000 – Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	5610300 - Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha sharq tillari bilan)

Toshkent-2020

dosent, f.-m.f.n

N.T.Azizova - TDSHU, "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasi,
dosenti, i.f.n.

Handwritten signature in blue ink.

	quramiz. - T.: "O'zbekiston", 2017. – 488 b. 9. Бочарников, В.Н. Информационные технологии в туризме / В.Н. Бочарников, Е.Г. Лаврушина, Я.Ю. Блиновская. – М.: Флинта, МПСИ, 2013. – 358 с. 10. Шагрова Г.В., Романенко М.Г., Топчиев И.Н. Методы исследования и моделирования информационных процессов и технологий: лабораторный практикум. - Ставрополь : СКФУ, 2016. - 241 с. 11. А.С.Акопов Компьютерное моделирование. Учебное пособие. М.:2019. -389 стр. 12. Mamajanov R.Y., Rajabov T.J. HTML tilida Web sahifa yaratish. Toshkent., TDSHI., 2011 yil, o'quv qo'llanma. 13. Г.Е.Кедровой Информатика для гуманитариев. Учебник и практикум для академического бакалавриата. Москва. Юрайт. 2016.- 439 стр. 14. Н.Морозова, М.Морозов Информационное обеспечение туризма. Учебник. Москва, Кно.Рус, 2016 год. 15. Abduvaxidov A.M., Zaynalov N.R., Amriddinova R.S., Jalolov O.I., Jomonqulova F.E., Norov A.M., Sirliboyev V.X. Mehmonxonalarda axborot-kommunikatsion tizimlar. O'quv qo'llanma – Samarqand, SamISI, 2017, 402 b. Axborot manbalari 16. www.turizm.uz – sayyohlik agentligi. 17. www.natlib.uz – A.Navoiy nomidagi O'zMB. 18. Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil "29 08" dagi 4 - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "29 08" dagi 452 - sonli buyrug'i bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	Fan / modul uchun ma'sullar: R.Y. Mamajanov - TDSHU, "Matematika va AT" kafedrası dosenti., t.f.n. A.Jalilov - TDSHU, "Matematika va AT" kafedrası katta o'qituvchi.
9.	Taqrizchilar: N.R.Zaynalov – SamISI, "Axborot texnologiyalari" kafedrası mudiri,

Fan/modul kodi	O'quv yili	semestr	ECTS - kreditlar	
GIT114	2020-2021	1-2	2-2	
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek/rus		2-2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Turizm da axborot texnologiyalari	60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni zamonaviy axborot texnologiyalari asoslari bilan tanishtirish, axborot texnologiyalarining imkoniyatlari mohiyatini tushuntirish, axborotlarni modellashtirish, axborot tizimini modellashtirish, kompyuterli modellashtirish, turizmga oid ma'lumotlarni modellashtirish va ulardan ish faoliyati jarayonida Internet axborot tarmog'ini amaliy qo'llay olishga hamda modellashtirish, mantiqiy va abstract fikrlash, matematik taffakkurini shakllantirish va rivojlantirish, o'zining fikr – mulohaza, xulosalarini asosli tarzda bayon etishga, turizm da interaktiv xizmatlarni amalga oshirishda kompyuter dasturlaridan tizimli ishlash ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat. Fanni vazifasi – nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, talabalarni axborot jarayonlarini modellashtirish, kompyuterli modellashtirish, axborot tizimlarini modellashtirish, turizm da axborot texnologiyalari haqida umumiy tushunchalar berish va turizm sohalari uchun zarur raqamli texnologiyalardan mustaqil foydalanishga o'rgatish, turizm msalalarini tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'lishini ta'minlashdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-modul. "Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish" 1-mavzu. "Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish" fanining predmeti, maqsadi va vazifalari. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. Kompyuter va mobil qurilmalarning vazifalari. Axborot texnologiyalari komponentlari. Ma'lumotlarga ishlov berish axborot texnologiyasi. Boshqaruv axborot texnologiyalari. Raqamli axborotlar. Raqamli axborotlarni qayta ishlash. 2-mavzu. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish. Axborot jarayonlarini modellashtirish.			

	Axborot tizimining kengaytirilgan modeli. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish. 3-mavzu. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi. Axborot tizimini yaratish. Axborot tizimlarining turlari. Axborot ta'minoti. Axborot tizimining apparat va dasturiy ta'minotlari. Dasturiy ta'minotning matematik, xuquqiy va tashkiliy taminoti. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari. Axborot, axborot turlari, axborotlarni qayta ishlash. Fayllar ustida turli amallar bajarish, fayllarni hotirada joylashuvi, tartiblash, saqlash, defragmentatsiyalash, arxivlash. 4-mavzu. Internet. Internet global kompyuter tarmog'i. Internet xizmat turlari. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari. Internetda axborotlarni maxsus qidiruv tizimi dasturlari va ularni ishlashi. Milliy axborot qidiruv tizimi. Kompyuter va mobil qurilmalarini internetda ishlashini ta'minlash. Kompyuter tarmoqlarida manzil tushunchasi. Ma'lumotlarni uzatish va qabul qilish. Kompyuter tarmoqlarining apparat va dasturiy ta'minoti. Mijoz-server texnologiyasi. 5-mavzu. Multimediyali taqdimotlar yaratish texnologiyasi. Taqdimotlar yaratishning dasturiy vositalari. Multimediali videotaqdimotlar yaratish. 3D texnologiyasi. Videotaqdimotlarni qayta ishlash. Animatsiyali roliklar yaratish va qayta ishlash. 2-modul. Turizm axborot texnologiyalari 6-mavzu. "Turizm axborot texnologiyalari" fanining predmeti va vazifalari. Turizm zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Turizm sohasida axborot texnologiyalari. Turistik faoliyatni axborot bilan ta'minlash. Turizm biznesi taraqqiyotida hamda jamiyat rivojida axborot texnologiyalarining tutgan o'rnini. Axborotlashtirish sohasida turizmni rivojlantirishga meyoriy-huquqiy hujjatlar. Turizm axborot texnologiyalarining tasnifi. Turizm axborot texnologiyalarini joriy etish va qo'llash omillari. Turizmni boshqarishda axborot tizimlarining tasnifi. Internetning turizm industriyasidagi ahamiyati. 7-mavzu. Ma'lumotlar bazasi. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi. Turizm ob'ektlari ma'lumotlar bazasini yaratish va boshqarish texnologiyasi. Ma'lumot va bilimlarni tasvirlashning axborotiy jarayoni. Ma'lumotlar bazasi va bankini loyihalash texnologiyalarining tasnifi. Turizm
--	---

	- Zamonaviy web texnologiyalar asosida uz domenida turizm web xujjatlarini yaratish, kompyuterda amaliy masalalarni yecha olish va mavjud Internet tarmoqlaridagi dasturlarda ishlay olish malakasiga ega bo'lishi kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • Interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulot (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar tuzish; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish (amaliy topshiriqlarni, amaliy mashg'ulot o'qituvchisiga topshirish) yakuniy nazorat bo'yicha test topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. B.Wiliams, S. Sawyer Using Information Technology: a practical introductino to computers and communications McGraw Hill Education (India) Private Limited; 6 edition. 606 pt. 2011. 2. Аюпов Р.Х. Информатика ва ахборот технологиялари. Ўқув қўлланма. Тошкент. ТМИ. 2013. - 650 бет. 3. Zaynalov N.R. Turizm axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma Samarqand., 2017. Qo'shimcha adabiyotlar 4. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: Sharq, 2019. 5. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. – T.: " O'zbekiston", 2017. – 104 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - T.: " O'zbekiston", 2016. – 56 b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: " O'zbekiston", 2017. – 48 b. 8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanov xalqimiz bilan

	2-modul. “Turizmda axborot texnologiyalari”. 1. Turizm va axborot texnologiyalari sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar tahlili. 2. Turizm korxonasida mavjud axborotlar oqimi. 3. Mehmonxona sohasida avtomatlashtirilgan axborot texnologiyalari. 4. Turizm korxonasida axborot tizimlarini loyihalash vositalari. 5. Turizm korxonasi virtual tizimini yaratish. 6. Turizm korxonasi web-sahifasini yaratish va uni Internetda joylashtirish. 7. Turizm korxonasining gipermatnli taqdimotini yaratish. 8. Bronlash kompyuter tizimlarining tahlili. 9. “Sirena” bronlash tizimi haqida. 10. Milliy axborot-qidiruv tizimida turizm korxonalarining reytingi. 11. Turizm korxonasi uchun avtomatlashtirilgan ish joyini yaratish. 12. Turizm korxonasi uchun flash-animatsiyali reklamani ishlab chiqish. 13. Turizm korxonasi uchun gif-animatsiyali reklamani ishlab chiqish. 14. Turistik obyektlar joylashuvini geoaxborot tizimida shakllantirish. 15. Turizm korxona faoliyatining elektron biznes rejasini tuzish. 16. WebMoney to'lov tizimini kompyuterda o'rnatish va sozlash. 17. Internet to'lov tizimlari tahlili. 18. Turizm faoliyatini forumda amaliy shakllantirish. 19. Turizm faoliyatida nusxalash-ko'paytirish vositalaridan amaliy foydalanish. 20. Turizm faoliyatida aloqa vositalaridan amaliy foydalanish. 21. Milliy interaktiv xizmatlar. 22. Internetdagi qidiruv tizimlarining tahlili. 23. UzNet domenida mavjud turistik saytlar tahlili. 24. Turizm sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. 25. Turizmni tashkillashtirishda geoaxborot texnologiyalari. Geoaxborot tizimi (GIS) tasnifi va qo'llash sohalari. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va multimedia taqdimotlar qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Kompyuterning apparat va dasturiy ta'minotlaridan foydalana olishlari, Turizmda interaktiv xizmatlar, hamda Internet axborot xizmatlaridan foydalana olish <i>haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;</i> - Office paketi bilan ishlashni bilishi va ulardan foydalana olish, turizm ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi bilan ishlash texnologiyalari va web texnologiyalardan foydalanish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi;</i>

	sohasida ma'lumotlar bazasini yaratish bosqichlari. Elektron jadvalda turizm ma'lumotlar bazasi hisobotini tayyorlash. Tizimda Office ilova dasturlaridan foydalanish. 8-mavzu. Web texnologiyalar. Zamonaviy gipermatn texnologiyasi. Gipermatn texnologiyasi asoslari. Web-sahifa yaratish dasturiy vositalari. Web-sahifani Internetda joylashtirish texnologiyasi. Turizmda web dasturlash texnologiyasini qo'llash asoslari. Global taqsimlangan tizimlar (GDS) haqida. Bronlash tizimi. Bronlash kompyuter tizimlari tarixi. Bronlash kompyuter tizimlarining turizm qo'llash. Bronlash kompyuter tizimlarining turizmni rivojlantirishdagi ahamiyati. Sabre bronlash tizimi. Gabriel bronlash tizimi. Bronlash jarayonida Fidelio tizimidan foydalanish. Amadeus tizimi haqida. Galileo tizimi haqida. Worldspan tizimi haqida. 9-mavzu. Turizm faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy ta'minotlari. Turizm sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. Turizm faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy modullari tasnifi. Turizm xizmatida marketing va axborot texnologiyalarini birgalikda qo'llash. Turizm faoliyatida ma'lumotli reklamalar yaratish. Internetda reklamani joylashtirish usullari va vositalari. Reklama faoliyatining samaradorligini baholash 10-mavzu. Turizmni tashkillashtirishda geoaxborot texnologiyalari. Geoaxborot tizimi (GIS) tasnifi va qo'llash sohalari. Office ilovasida geoaxborot tizimi. Turizmda geoaxborot tizimi. Internetda geoaxborot va interfaol kartografiya tizimlari. Geoaxborot tizimini qo'llash imkoniyatlari. Zamonaviy geoaxborot tizimi amaliy dasturlar tavsifi. Turizm muammolarini GIS yordamida yechish. Kichik GIS va obyekt joylashuvini aniqlovchi tizimlarni turizm qo'llash. III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar <u>((Laboratoriya ishlari), (Seminar mashg'ulotlari), (Kurs ishi), (Mustaqil ta'lim) o'quv rejada ko'rsatilgan turi (nomi) bo'yicha yoziladi)</u> Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1-modul. “Axborot jarayonlari va tizimlarini modellashtirish. 1. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Raqamli axborotlar. Raqamli axborotlarni qayta ishlash. 2. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish. Axborot jarayonlarini modellashtirish. 3. Axborot tizimining kengaytirilgan modeli. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati. 4. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish.
--	--

5. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish. 6. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi. Axborot tizimini yaratish. Axborot tizimlarining turlari. 7. Axborot ta'minoti. Amaliy va tizimli dasturiy ta'minotlar. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari. 8. Kompyuter (sistemani) ishlashini nazorat qiluvchi dasturlar. Kerish Doctor (KD). Tizimli dasturiy (Windows 7) ta'minotni (fleshka, DVD disk) yordamida o'rnatish. 9. Internet xizmat turlari. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari. 10. Multimediyali taqdimotlar yaratish texnologiyasi. Taqdimotlar yaratish dasturiy vositalari. 2-modul. "Turizmda axborot texnologiyalari". 11. Turizmda axborot texnologiyalarini joriy etish va qo'llash omillari. Turizm sohasida axborot texnologiyalari. 12. Turizmni boshqarishda axborot tizimlarining tasnifi. Internetning turizm industriyasidagi ahamiyati. Office ilova dasturlaridan amalda foydalanish. 13. Turizmga ta'luqli web-saytlar va ularning turlari. Web-sahifa va uning tuzilishi. Web brouzerlar va ularning imkoniyatlari. 14. Giperbog'lanish. Domen tushunchasi. Internet xizmatlari: WWW, FTP, xosting, konferensiya va proksi. IP texnologiyalar (telefoniya va TV). Mobil internet texnologiyalari. 15. Ma'lumotlar bazasi. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimi. Turizm ob'ektlari ma'lumotlar bazasini yaratish va boshqarish texnologiyasi. 16. Ma'lumotlar bazasi va bankini loyihalash texnologiyalarining tasnifi. Turizm sohasida ma'lumotlar bazasini yaratish bosqichlari. 17. Bronlash tizimi. Bronlash kompyuter tizimlari tarixi. Bronlash kompyuter tizimlarining turizm qo'llash. 18. Turizm faoliyatini avtomatlashtirish dasturiy ta'minotlari. Turizm sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. 19. Turizm sohasida xizmatlar ko'rsatish jarayonini avtomatlashtirish bosqichlari. 20. Turizmni tashkillashtirishda geoaxborot texnologiyalari. Geoaxborot tizimi (GIS) tasnifi va qo'llash sohalari. Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi

maqsadga muvofiq. IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1-modul. "Axborot jarayoni va tizimlarini modellashtirish". 1. Zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalanishning asosiy yo'nalishlari. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. 2. Kompyuter va mobil qurilmalarning vazifalari. Axborot texnologiyalari komponentlari. Ma'lumotlarga ishlov berish axborot texnologiyasi. 3. Boshqaruv axborot texnologiyalari. Turizm masalalarida qarorlar qabul qilish axborot texnologiyalari. 4. Modellashtirish. Modellashtirish tushunchalari, tizimni modellashtirish. 5. Axborot jarayonlarini modellashtirish. 6. Axborot tizimining kengaytirilgan modeli. 7. Ob'ektlarni, jarayonlarni, hodisalarni o'rganish uchun og'zaki va ikonik axborot modellarining ahamiyati. 8. Kompyuter modelini yaratish jarayonida rasmiylashtirish usulining roli. 9. Tizimlarni miqdoriy va sifatli baholash usullari, modellashtirish va kontseptual modelni ishlab chiqish. 10. Axborot modellashtirish - ob'ektlar, hodisalar yoki jarayonlarni ularning axborot modellarida o'rganish. 11. Axborot tizimlari. Axborot tizimi tushunchasi. Axborot tizimini yaratish. Axborot tizimlarining turlari. 12. Axborot tizimining apparat va dasturiy ta'minotlari. 13. Kompyuterning texnik va dasturiy ta'minoti. 14. Dasturiy ta'minotning matematik, xuquqiy va tashkiliy taminoti. 15. Kompyuterning asosiy qurilmalari vazifalari va unda ishlash prinsiplari. 16. Axborot, axborot turlari, axborotlarni qayta ishlash. 17. Fayllar ustida turli amallar bajarish, fayllarni hotirada joylashuvi, tartiblash, saqlash, defragmentatsiyalash, arxivlash. 18. Internet. Internet global kompyuter tarmog'i. Internet xizmat turlari. 19. Tarmoq texnologiyalari va topologiyalari. 20. Kompyuter tarmoqlari va protokollari. 21. Tarmoq drayverlari va ularni vazifalari. 22. Internetda axborotlarni maxsus qidiruv tizimi dasturlari va ularni ishlashi. 23. Milliy axborot qidiruv tizimi. 24. Kompyuter va mobil qurilmalarini internetda ishlashini ta'minlash. 25. Kompyuter tarmoqlarida manzil tushunchasi. Ma'lumotlarni uzatish va qabul qilish.
--